

Nr 359.

Av herr **Anderson, Axel Ivar, m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om begränsning i vissa fall av skatt till staten på grund av 1948 års taxering, m. m.

I en den 16 sistlidne maj dagtecknad proposition nr 299 har Kungl. Maj:t framlagt bl. a. förslag till förordning med provisoriska bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall.

På sätt i propositionen erinras ha bestämmelser om skattebegränsning tidigare varit gällande, såvitt angår skatter på grund av 1942—1945 års taxeringar. Förslag till sådana bestämmelser, avseende skatter påförda på grundval av 1942 års taxering, framlades i proposition nr 359 till 1942 års riksdag. I sistnämnda proposition företeddes beräkningar, varav framgick, att den däri föreslagna spärregeln trädde i tillämpning först då hela inkomsten härrörde från förmögenhet, som antingen var mycket stor eller gav en abnormt ringa avkastning. I förevarande proposition företes däremot inga dylika beräkningar rörande verkningarna av de föreslagna bestämmelserna.

I avsaknad av vägledande beräkningar i propositionen angående den föreslagna skattespärrs verkningar kan dock konstateras, att denna på grund av den ifrågasatta omläggningen av skattesystemet måste bli ineffektiv vid ingen eller ringa avkastning å förmögenhet och att denna spärregel följaktligen i åtskilliga fall, då en reduktion av skattebördan enligt vår mening vore synnerligen befogad, icke ens medför samma skattelindring som tidigare skattespärrar. Med hänsyn till att den huvudsakliga delen av förmögenhetsskatten enligt hittills gällande skattesystem ingått i den kombinerade inkomst- och förmögenhetsskatten, vilken jämlikt den tidigare »80 %-spärren» kunnat bli föremål för reduktion, samt att den särskilda förmögenhetsskatten vid ingen eller låg avkastning reducerades jämlikt den i förordningen om sådan skatt inrymda spärregeln, erhöilo innehavarna av förmögenheter med ringa eller ingen avkastning, på sätt de vid proposition nr 359 till 1942 års riksdag fogade tabellerna utvisa, en i vissa fall rätt betydande reduktion av skattebördan. Den nu föreslagna »80 %-spärren» medför enligt av oss verkställda beräkningar (avseende gift skattskyldig utan barn i ortsgrupp III, inkomstskatt vid grundbeloppsnivå, kommunalutskylder 10 %) icke skattereduktion i något förmögenhetsskikt,

om inkomsten utgör allenast 2 000 kronor; vid en inkomst av 3 000 kronor medför nämnda spärregel ingen reduktion, om förmögenheten utgör 50 000 eller 100 000 kronor, och vid förmögenheter å 300 000 kronor och därutöver utgör reduktionen allenast 4 kronor, vid en inkomst av 4 000 kronor inträder ej heller enligt den förevarande spärregeln någon reduktion, för den händelse förmögenheten utgör 50 000 kronor eller 100 000 kronor, medan reduktionen vid en förmögenhet av 300 000 kronor och därutöver stannar vid 94 kronor.

Den direkta anledningen till detta enligt vår mening föga tillfredsställande resultat är den, att enligt förevarande förslag endast den statliga inkomstskatten får reduceras, vilket i dylika inkomstlägen medför en mindre effektiv reduktion än då denna, såsom hittills varit fallet, fick gå ut över den kombinerade inkomst- och förmögenhetsskatten. Den bristande effektiviteten i den föreslagna »80 %-spärren» blir desto mer framträdande som reduktionsregeln i 9 § förslaget till förordning om statlig förmögenhetsskatt icke erhållit tillnärmelsevis samma räckvidd som den bestämmelse av motsvarande innehåll, vilken inrymmer i den hittillsvarande förordningen om särskild förmögenhetsskatt.

Den i förevarande proposition föreslagna spärregeln förhindrar således icke, att skattebelastningen, särskilt under tider av lågkonjunktur, ofta kommer att stiga till sådan höjd, att den verkar oskäligt betungande för den enskilde skattebetalaren. Ur allmän synpunkt är en sådan skatteavvägning ägnad att föranleda allvarliga betänkligheter, särskilt med hänsyn till den kännbara belastning, som framför allt under dylika konjunkturer kommer att åvila jordbruk och andra näringsföretag för de däri investerade produktionsmedlen. Och oavsett konjunkturerna komme många nystartade företag, vilka ännu icke lämna normal avkastning, att drabbas av en skattebörda, som måste befaras verka hämmande på deras utveckling. Det ekonomiska framåtskridandet gynnas icke genom ett skattesystem, som tvingar företagen att trots den strängaste utgiftsbegränsning upptaga lån för skatternas erläggande.

Såsom departementschefen framhåller innebär den föreslagna anordningen med reduktion av allenast den statliga inkomstskatten, att skatterna i vissa fall — nämligen om kommunalskatterna och förmögenhetsskatten sammanlagt uppgå till större belopp än 80 procent av inkomsten — komma att utgå med större belopp än spärreglerna i allmänhet tillåta. Att departementschefen likväl förordar denna anordning, motiverar han därmed, att den innebär stora praktiska fördelar.

Såvitt vi kunna finna möter det emellertid inga praktiska svårigheter att i de fall kommunalskatterna och förmögenhetsskatten sammanlagt överstiga 80 % av inkomsten låta reduktionen ske på bekostnad av sistnämnda skatt. I vilket avseende de stora praktiska fördelar, som angivas vara för-

enade med det i propositionen förordade systemet, bliva minskade genom en dylik utbyggnad därav, är svårt att förstå.

Vid lösning av förevarande fråga böra emellertid enligt vår mening de praktiska fördelarna icke rimligen tillerkännas avgörande betydelse, utan systemets verkningar ur den enskilde skattebetalarens och det allmännas synpunkter. På sätt ovan framhållits bli dessa verkningar av den i propositionen föreslagna anordningen helt annorlunda, då denna inrymmer i det nuvarande systemet med såväl en i kombination med inkomstskatten utgående förmögenhetsskatt som en särskild förmögenhetsskatt, än då den appliceras å ett skattesystem med allenast en fristående förmögenhetsskatt. Det av departementschefen åberopade förhållandet, att den föreslagna metoden, såvitt förmögenhetsskatten angår, överensstämmer med vad tidigare gällde beträffande den särskilda förmögenhetsskatten, utgör således intet stöd för reduktionens begränsning till enbart den statliga inkomstskatten.

I vissa motioner, som väckts i anledning av propositionen nr 212 till innevarande års riksdag, ha motionärerna — under framhållande att den utredning, som ligger till grund för den däri föreslagna omläggningen av skattesystemet, vore synnerligen bristfällig — yrkat avslag å propositionen samt hemställt om förnyad och allsidig utredning rörande den direkta statsbeskattningen.

Vi ansluta oss till vad sålunda i berörda motioner anförts och yrkats. För den händelse i sistnämnda proposition framlagda författningsförslag likväl skulle läggas till grund för lagstiftning, bör emellertid enligt vår mening sådan omarbetning verkställas av den i det föreslagna skattesystemet inrymda spärregeln rörande beräkningen av den beskattningsbara förmögenheten vid låg inkomst, att denna träder i tillämpning oavsett den skattepliktiga förmögenhetens storlek, samt härjämte den i förevarande förslag till förordning med provisoriska bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall föreskrivna skattereduktionen ske genom nedbringande av förmögenhetsskatten i sådana fall, då denna samt de kommunala skatterna överstiga 80 % av inkomsten.

Under åberopande av vad vi sålunda anfört få vi i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 299 hemställa,

att riksdagen för sin del måtte besluta sådan begränsning av skattskyldigheten, att *dels* ovannämnda spärregel rörande beräkningen av den beskattningsbara förmögenheten träder i tillämpning oavsett den skattepliktiga förmögenhetens storlek, *dels ock* i förslaget till förordning med provisoriska bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall föreskrives, att då de kommunala skatterna och den statliga

förmögenhetsskatten sammanlagt överstiga 80 % av den i 2 § 1 mom. angivna taxerade inkomsten med däri omförmält tillägg, i samma författningsrum stadgad skattereduktion må ske genom nedbringande av förmögenhetsskatten, samt att vederbörande utskott måtte utarbeta de härav föranledda ändringarna i sistnämnda förordning.

Stockholm den 10 juni 1947.

Ivar Anderson.

Axel Mannerskantz.

Carl Beck-Friis.